



Expertisecentrum  
Omgaan met Verlies

# Nieuwsbrief

## Expertisecentrum Omgaan met Verlies

Nummer 30 ó februari 2011

Afmelden voor deze nieuwsbrief kan in één klik. Voor de afzonderlijke nieuwsbrief van *In de Wolken* kun je je aanmelden via de link <http://www.in-de-wolken.nl/nieuwsbrief>. Daarin worden vooral jeugdboeken over verlies besproken.

### Middagsymposium Veelkleurige tranen



Op 13 april a.s. vindt in Antropia te Driebergen het middagsymposium 'Veelkleurige tranen' plaats over rouw bij kinderen en jongeren in verschillende culturen. De middag wordt georganiseerd door In de Wolken in samenwerking met het Expertisecentrum Omgaan met Verlies en met Ineke Wienese van Troost voor Tranen. Medewerking verlenen onder andere Pandit Attry Ramdhani, Tugba Kalender-Muhur, counselor en consulent andere culturen, Yassin Saddiki, consultant en ervaringsdeskundige en Ineke Wienese, initiatiefnemer van Troost voor Tranen. De folder is te downloaden op [www.in-de-wolken.nl/conferenties](http://www.in-de-wolken.nl/conferenties).

### Lezingencyclus in het Centrum voor Afscheid en Rouw te Heeze

Het jaarprogramma voor de lezingencyclus in het Centrum voor Afscheid en Rouw is rond. 10 februari a.s. is de eerste avond. Tineke van Asseldonk vertelt over kinderen en echtscheiding. Op 19 april a.s. is de beurt aan professor Manu Keirse, zijn bijdrage heet 'Vingerafdruk van verdriet; hoe kun je troosten? De avonden beginnen om 20.15 uur. Je kunt deelnemen door je aan te melden bij [info@in-de-wolken.nl](mailto:info@in-de-wolken.nl). De avonden kosten 5 euro, inclusief koffie en thee. Het totale jaaroverzicht is te binden op [www.in-de-wolken.nl](http://www.in-de-wolken.nl).

### TRAININGEN

Op dit moment wordt hard gewerkt aan het trainingsprogramma voor komend schooljaar. Enkele data zijn al bekend. Je kunt hier altijd over bellen met het secretariaat. Bijzonder is dat er twee nieuwe trainingen zijn toegevoegd waarvan de eerste reeds in mei plaatsvindt. Sabine Noten van Stapeltjesverdriet heeft de trainingen ontwikkeld en zal ze ook uitvoeren. Voor meer info over de trainingen zie [www.rietfiddelaers.nl](http://www.rietfiddelaers.nl) bij downloads. Hier vind je ook de inschrijfformulieren.

### Klein verlies; groot verhaal

Een tweedaagse over rouw bij kinderen en het gezin waar ze vandaan komen. Deelnemers krijgen inzicht in de wetten van het systeem en de verstrikkingen en verwarringen die kunnen ontstaan ten gevolge van een jong verliestrauma. Het gaat over kinderen van 0 tot 12 jaar die ieder op een eigen wijze vertellen over het verlies. Over ouders en verzorgers die vaak niet weten

wat te doen en zelf diep zijn geraakt in hun eigen verhaal. De training vindt plaats op 10 en 11 mei aanstaande. Trainer is Sabine Noten van Stapeltjesverdriet.

### **Stapeltjesverdriet; hoe overleef je jong verlies?**

Stapeltjesverdriet, met als symbool een stapel stenen, staat voor de opeenstapeling van verlies in een mensenleven. In de training wordt gewerkt met verliestrauma; verlies in de brede zin van het woord. In de training maken we contact met de geraakte ziel; het gezonde deel, het overlevingsdeel en het traumadeel. We onderzoeken hoe we in samenwerking met de verschillende delen contact kunnen maken met het toen en daar; het innerlijke kind dat het verlies bij zich draagt.

### **Gedeeld Verdriet Rouw bij jongeren**

Op 22 en 23 maart vindt deze tweedaagse training plaats waarbij deelnemers leren over rouw bij jongeren en hoe je een rouwgroep opzet en begeleidt. Er zijn nog enkele plekken beschikbaar. Bij de training is de map Gedeeld verdriet inbegrepen.

### **Gedeeld Verdriet Echtscheiding**

Tot 15 februari kan nog ingeschreven worden op deze training die op 24 en 25 maart plaatsvindt. Bij deze training is de map Gedeeld Verdriet Echtscheiding inbegrepen.

### **Verlies in Beeld**

Ook op 24 en 25 maart 2011 vindt de training Verlies in Beeld plaats. Daarin leer je hoe je in begeleiding van verliessituaties kunt werken met duplo-poppetjes om visueel te maken wat er aan de hand is en meer inzicht te geven in wat er moet gebeuren. Het maakt het onmiddellijk duidelijk en concreet. Basiskennis over werken met verlies wordt verondersteld. Er wordt in een kleine groep van zes tot acht personen gewerkt. Er is nog een plek beschikbaar. Op 15 en 16 september is de volgende mogelijkheid om deel te nemen.

### **Oplossingsgericht werken met verlies**

De data van deze training zijn gewijzigd in 21 en 28 april. Er zijn nog enkele plekken beschikbaar. Er wordt in een kleine groep van maximaal twaalf personen gewerkt waardoor er optimaal geleerd kan worden.

## **NIEUWE PRODUCTEN, PUBLICATIES EN INITIATIEVEN**

### **Rouwbandjes**



Op veler verzoek zijn ze opnieuw gemaakt, de rouwbandjes voor kinderen met de tekst *Ik zal je nooit vergeten*, prijs € 1,50. Voor meer informatie zie [in-de-wolken.nl](http://in-de-wolken.nl) bij overige materialen.

### **Wat als ik niet meer beter word?**

In de vorige nieuwsbrief was de site [www.watalsiknietmeerbeterword.nl](http://www.watalsiknietmeerbeterword.nl) foutief vermeld. Dit is de goede link.

### **OPROEPEN**

Jakob van Wielink en Riet Fiddelaers-Jaspers werken op dit moment aan een boek over verlies en verandering op het werk. Jakob schreef al eerder met Bert Cozijnsen het boek *Over de rooie*,

over hetzelfde thema. Het nieuwe boek is gebaseerd op interviews met bekenden en onbekende Nederlanders met een verlieservaring op de werkvloer. Het gaat over o.a. over de invloed van de dood, scheiding, ziekte fusie en ontslag op het werk. Voor het letterlijk uitwerken van de interviews worden mensen gezocht die dit willen doen. Weet je iemand die een interview voor zijn rekening wil nemen? Laat het weten via [info@rietfiddelaers.nl](mailto:info@rietfiddelaers.nl). Er is slechts een zeer kleine vergoeding beschikbaar maar ook een eervolle vermelding in het boek.

Maria de Greef zoekt mensen die geïnterviewd willen worden en/of een vragenlijst willen invullen over het aangaan van een nieuwe relatie na het overlijden van de partner. Voor haar boek wil ze graag beide kanten horen: het verhaal van de weduwe/weduwenaar en de ervaringen van de nieuwe partner. Voor aanmelden of meer informatie: [info@mariadegreef.nl](mailto:info@mariadegreef.nl).

### **Lotgenotencontact voor jongeren**

Op 16 maart start Humanitas in Amsterdam een lotgenotengroep Jongeren in Rouw. Voor verdere informatie zie: [www.humanitas.nl/afdeling/amsterdam](http://www.humanitas.nl/afdeling/amsterdam)

Op [www.humanitas.nl](http://www.humanitas.nl) zijn ook andere initiatieven in het land voor rouwende jongeren te vinden.

### **Een wereld van verschil**

Dit initiatief

## **BESPREKING VAN BOEKEN OVER VERLIES**

### **Het monster van mama & Knobbelmonsters en ander gespuis**



Marleen Mutsaers

Twee jeugdboeken van deze ervaringsdeskundige en schrijfster over Mara van 10 jaar van wie de mama borstkanker heeft. Mara probeert haar leven door te zetten wat niet altijd gemakkelijk is als je bijna in de puberteit zit en wel wat anders aan je hoofd hebt.

Amsterdam: Thoeris, 2007, p 13,50



### **Ik ben nummer dertien**

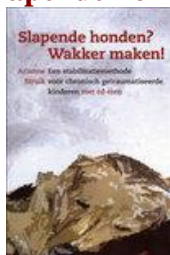


Kristien Dieltiens

Een boek over verlies op verlies: echtscheiding, verhuizing, verlies van vriendinnen en dan nog de dertiende zijn in de klas. Jozefien voelt zichzelf niet gezien, ze is ook nog klein en mager. Maar dan is er hulp op komst van de stoerste jongen van de klas!

Hasselt: Clavis, 2004, p 14,95

### **Slapende honden? Wakker maken!**



Arianne Struik

Dit boek gaat over chronisch getraumatiseerde kinderen. Om hun trauma veilig te kunnen wekken ontwikkelde Arianne de stabilisatiemethode, zich vaak baserend op Joany Spierings die de testen voor volwassenen ontwikkelde. Arianne heeft de kwaliteit om deze materie op een prettige en duidelijke manier te beschrijven.

Een stevige aanrader, overigens inclusief een cd met werkbladen.

Amsterdam: Pearson, 2010, p 37,50

### Mentaliseren in de kindtherapie: leidraad voor de praktijk



J.E. Verheugt-Pleiter, M.C.J. Schmeets & J. Zevalkink  
Mentaliseren is een model van ontwikkelings-psychopathologie dat gaat over het samenspel tussen normale en atypische ontwikkeling. Het biedt met name handreikingen om te werken met ernstige stoornissen bij kinderen, bijvoorbeeld in de hechting of verstoorde rouw. Het vraagt wel veel kennis over deze manier van werke, Assen: Van Gorcum, 2005, p 23,50

### Als sterven dichtbij komt



Joan Halifax  
Een prettig te lezen boek met lessen vanuit het boeddhisme over de dood. Het kan een inspiratiebron voor jezelf zijn maar ook bij de zorg voor stervenden. Tussen de hoofdstukken biedt Joan een meditatie aan, bijvoorbeeld *Hoe wil je sterven* of *Ontmoeting met de pijn*. Kampen: Ten Have, 2008, p 22,90

### Rouwen in de tijd



Marinus van den Berg  
Een prachtig vormgegeven boek van Marinus over de *haasttijd* en de *vertraagde tijd*. Het beeld op de kaft met de slak zegt genoeg. Naast dit tijdsbesef gaat Marinus ook in op het gegeven dat rouw een andere taal vraagt, die we niet altijd ter beschikking hebben. Hoewel Marinus er een meester in is! Kampen: Ten Have, 2009, p 22,90

### Zo sterk als een mens



Kolet Janssen & Rebekka Jonkers  
Een boek met ervaringsverhalen van mensen die te maken hebben met een verliessituatie. Het zijn aangrijpende verhalen die maken dat dit boek leest als een pageturner. Leuven: Davidsfonds, 2009, p 17,50

### Overlevingskunst



Christa Anbeek  
Christa, docent bestaansfilosofie aan de Universiteit voor Humanistiek verloor op jonge leeftijd haar ouders en broer. Dit boek schrijft ze naar aanleiding van het verlies van haar partner. Ze gaat op zoek naar nieuwe antwoorden en doet dit bij hedendaagse denkers en schrijvers. Zeer de moeite waard om te lezen. Een erudite boek over de dood door een vrouw die kritisch kan denken. Kampen: Ten Have, 2010, p 17,90

### Koning van de kist. Een humoristische voorbereiding op het onvermijdelijke



Pieter Jouke en Michiel Peereboom  
Het zal een kwestie van smaak zijn maar deze -humorøis van de quick and dirty-soort, niet aan mij besteed. Zo is er ook Koning van de Kraamkamer en van de Koffieautomaat. Zegt dat genoeg? Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2010, p 14,95

## OPLEIDINGEN LAND VAN ROUW



In februari is opleidingsgroep 5 van Opleidingen Land van Rouw/Omgaan met verlies Kinderen & Jongeren gestart. De eerste intakedag voor deelnemers aan de opleiding Omgaan met Verlies die in september start is alweer achter de rug. De nieuwe brochure is te downloaden op [www.landvanrouw.nl](http://www.landvanrouw.nl).

## FILM



### Niet zonder jou.

Een ontroerend filmportret van een ouder echtpaar, gefilmd door hun zoon en schoondochter. Ze filmden het laatste jaar dat de echtelieden nog met elkaar doorbrengen na 65 jaar bij elkaar te zijn geweest. Door doofheid en dementie stapelen misverstanden zich op. Na de dood van de vrouw probeert de man te overleven door het schilderen weer op te pakken. Draait in diverse filmhuizen.

## MEDIA

Onlangs zond RTV Noord een interview uit dat Jacques de Ancona hield met Maria Derksen, rouwtherapeute uit Groningen. Het is terug te vinden via RTV Noord, uitzending gemist en het betreft het programma *Als de dood* . . van 15 oktober 2010.

## WEBSITES



Gemma Platvoet rondde in 2007 de opleiding Land van Rouw/Kinderen & Jongeren af. Ze begeleidt kinderen en jongeren die door de dood een dierbare zijn verloren en kinderen en jongeren die zich in echtscheidingssituaties bevinden. Haar website is onlangs in de lucht gegaan. [www.winterinmijnleven.nl](http://www.winterinmijnleven.nl).

Wanneer je wilt kun je deze nieuwsbrief doorsturen aan mensen die je kent en die belangstelling hebben voor de inhoud. Aanmelden voor de nieuwsbrief van In de Wolken via de link <http://www.in-de-wolken.nl/nieuwsbrief>.